

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.02.1998, sp. zn. 3 Cdon 1177/96, ECLI:CZ:NS:1998:3.CDON.1177.1996.1

Číslo: 47/1999

Právní věta: Rozhodnutí orgánu občanského sdružení o vyloučení člena ze sdružení není rozhodnutím správního orgánu ani rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy (§ 244 odst. 2 o. s. ř.). K projednání opravného prostředku proti rozhodnutí okresního soudu, jímž tento soud rozhodoval o návrhu člena občanského sdružení na přezkoumání rozhodnutí podle ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb., je funkčně příslušný nadřízený krajský soud.*) Nedostatek poučení o možnosti domáhat se u soudu přezkoumání rozhodnutí o vyloučení člena z občanského sdružení nemá důsledky stanovené pro takový případ u soudního či správního rozhodnutí příslušnými zákony a nemá tedy ani vliv na běh lhůty podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.02.1998

Spisová značka: 3 Cdon 1177/96

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Sdružení občanské

Předpisy: 99/1963 Sb. § 244 odst. 2 83/1990 Sb. § 15 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47

Rozhodnutí orgánu občanského sdružení o vyloučení člena ze sdružení není rozhodnutím správního orgánu ani rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy (§ 244 odst. 2 o. s. ř.).

K projednání opravného prostředku proti rozhodnutí okresního soudu, jímž tento soud rozhodoval o návrhu člena občanského sdružení na přezkoumání rozhodnutí podle ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb., je funkčně příslušný nadřízený krajský soud.*)

Nedostatek poučení o možnosti domáhat se u soudu přezkoumání rozhodnutí o vyloučení člena z občanského sdružení nemá důsledky stanovené pro takový případ u soudního či správního rozhodnutí příslušnými zákony a nemá tedy ani vliv na běh lhůty podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 1998, [3 Cdon 1177/96](#))

Krajský soud v Plzni svým rozsudkem potvrdil rozsudek Okresního soudu v Klatovech z 25. 3. 1994, č. j. 8 C 339/93-45, kterým byl zamítnut návrh na určení neplatnosti rozhodnutí členské schůze Mysliveckého sdružení Č. P. ze dne 24. 4. 1993 o vyloučení žalobce ze sdružení.

V odůvodnění svého rozhodnutí odvolací soud zejména uvedl, že po doplnění důkazů provedených soudem prvního stupně zjištěním, že v době vydání rozhodnutí mělo sdružení celkem 14 členů, včetně žalobce, a po zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Procesní právo navrhovatele obrátit se na soud s žalobou o přezkoumání rozhodnutí členské schůze sdružení vyplývá z § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. Na toto ustanovení navazuje i článek 13 stanov sdružení. Z něho vyplývá právo člena sdružení, považuje-li rozhodnutí některého z orgánů sdružení, proti kterému již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do šesti měsíců od rozhodnutí, požádat soud o jeho přezkoumání.

V projednávané věci rozhodla členská schůze sdružení o vyloučení žalobce dne 26. 4. 1993. Rozhodnutí o tom bylo žalobci doručeno 28. 4. 1993. Jde o rozhodnutí členské schůze, proti němuž nelze podle stanov podat řádný opravný prostředek.

Žalobce se obrátil na soud podáním doručeným soudem dne 28. 9. 1993, tedy po uplynutí 30 denní lhůty, která začíná plynout dnem následujícím po dnu doručení rozhodnutí. Přitom rozhodnutí bylo žalobci doručeno do dvou dnů ode dne, kdy je členská schůze přijala. Je tedy namístě posuzovat, zda marně uplynula třicetidenní subjektivní lhůta. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce podal žalobu až po uplynutí této lhůty a odvolací soud se s jeho závěrem ztotožňuje.

Žalobce poukazoval na to, že doručené rozhodnutí o jeho vyloučení ze sdružení neobsahovalo poučení o opravném prostředku, tedy poučení o možnosti požádat soud o jeho přezkoumání. Poukazoval na ustanovení § 250 odst. 2 o. s. ř., podle něhož rozhodnutí, které neobsahuje poučení o opravném prostředku, lze napadnout do šesti měsíců od jeho doručení. Z toho důvodu byl jeho návrh na přezkoumání rozhodnutí členské schůze soudem podán včas. Odvolací soud s uvedeným právním názorem nesouhlasil. "Ačkoli zákon hovoří o přezkoumání rozhodnutí, může soud postupovat podle části páté občanského soudního řádu. I když se podle této části přezkoumávají rozhodnutí orgánů zájmové samosprávy, je to pouze v případě, kdy je takové rozhodnutí vydáno v oblasti veřejné správy." Tak tomu v projednávané věci nebylo. Proto odvolací soud postupoval podle třetí části občanského soudního řádu. "Jde o rozhodnutí správního orgánu a proto by podle názoru odvolacího soudu mělo obsahovat poučení o opravném prostředku, v tomto případě o jediném možném návrhu na přezkoumání rozhodnutí soudem. Podle § 204 odst. 2 o. s. ř. je lhůta k podání opravného prostředku v případě, že rozhodnutí neobsahuje poučení o opravném prostředku, v trvání 3 měsíců od doručení rozhodnutí. Lhůta by tedy končila 28. 7. 1993 a v daném případě marně uplynula." Proto dospěl odvolací soud k závěru, že soud již napadené rozhodnutí členské schůze přezkoumávat nemůže. Současně odvolací soud dovodil, že závěr o tom, zda musí rozhodnutí členské schůze obsahovat poučení o opravném prostředku a pokud je neobsahuje, "zda soud postupuje podle ustanovení § 204 odst. 2 o. s. ř. a v řízení o přezkoumání tohoto rozhodnutí pak soud postupuje podle části třetí" občanského soudního řádu, je otázkou zásadního právního významu a proto vyslovil přípustnost dovolání podle ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř., ve znění před novelou provedenou zákonem č. 238/1995 Sb.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalobce v otevřené lhůtě dovolání, z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 241 ods. 2 písm. d/ o. s. ř. ve znění před novelou, provedenou zákonem č. 238/1995 Sb.).

V dovolání uvedl, že je nutno na jeho případ aplikovat "veškerá ustanovení správního soudnictví, které je upraveno v části páté občanského soudního řádu, neboť ve smyslu ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř. soudy ve správním soudnictví přezkouvávají mimo jiné zákonnost rozhodnutí orgánů zájmové samosprávy, pokud těmto orgánům zákon svěřuje rozhodování o právech a povinnostech fyzických osob." Ve smyslu ustanovení § 247 odst. 1 o. s. ř. se podle hlavy druhé části páté občanského soudního řádu postupuje v případech, v nichž fyzická osoba tvrdí, že byla na svých právech zkrácena rozhodnutím správního orgánu, a žádá, aby soud přezkoumal zákonnost tohoto rozhodnutí. Z obsahu projednávané věci pak zcela jednoznačně vyplývá, že na případ žalobce se právě vztahuje citované zákonné ustanovení, neboť vyloučením ze sdružení byl zkrácen na svých právech a byl tedy oprávněn se domáhat se ochrany svých práv soudní cestou. Z toho důvodu je zřejmé, že lhůta k podání žaloby byla v daném případě zachována, neboť při jejím posuzování je třeba vycházet z ustanovení § 250m odst. 2 o. s. ř. s tím, že lhůta k podání žaloby v projednávané věci činila šest měsíců ode dne doručení rozhodnutí. V žádném případě nelze podle mínění dovolatele postupovat podle ustanovení § 204 odst. 2 o. s. ř., neboť toto ustanovení upravuje lhůtu k podání odvolání, nikoli lhůtu k podání žaloby, a nelze je tedy na projednávanou věc aplikovat.

Žalované sdružení se ve vyjádření k dovolání ztotožnilo s právním názorem odvolacího soud, pokud jde o aplikaci příslušných ustanovení občanského soudního řádu, a zdůraznilo, že v projednávané věci nebylo jeho rozhodnutí rozhodnutím v oblasti veřejné správy.

Nejvyšší soud svým rozsudkem dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř., ve znění před novelou provedenou zákonem č. 238/1995 Sb. Dovolání však není důvodné.

Podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., může člen sdružení, jestliže považuje rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné, nebo odporující stanovám, do třiceti dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do šesti měsíců od rozhodnutí, požádat okresní soud o jeho přezkoumání.

Podle ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř. přezkouvávají ve správním soudnictví soudy zákonnost rozhodnutí orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy, jakož i orgánů zájmové samosprávy a dalších právnických osob, pokud jim zákon svěřuje rozhodování o právech a povinnostech právnických a fyzických osob v oblasti veřejné správy.

V projednávané věci ze skutkových zjištění soudů obou stupňů vyplývá, že členská schůze žalovaného sdružení rozhodla o vyloučení žalobce ze sdružení a že proti rozhodnutí členské schůze o vyloučení ze sdružení již nelze podle stanov podat opravný prostředek. Spor mezi účastníky je o to, zda žaloba podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. má být projednávána podle ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř., anebo zda se její projednání řídí částí první až čtvrtou občanského soudního řádu.

Právo občanů sdružovat se v občanských sdruženích je zaručeno ústavou České republiky. Podmínky takového sdružování upravuje zákon č. 83/1990 Sb. Podle ustanovení § 3 odst. 3 citovaného zákona upravují práva a povinnosti členů sdružení stanovy sdružení.

Podle ustanovení § 2 odst. 3 citovaného zákona mohou státní orgány zasahovat do postavení a činnosti sdružení jen v mezích zákona a podle ustanovení § 5 zákona č. 83/1990 Sb. nesmějí sdružení vykonávat funkci státních orgánů, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

V projednávané věci neupravuje možnost vyloučení ze sdružení zákon, ale stanovy sdružení, kterým již citované ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb. svěřuje úpravu práv a povinností členů.

Není tedy splněna podmínka ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř., že rozhodnutí o vyloučení ze sdružení je rozhodnutím o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, které zákon svěřuje sdružení. Proto je nutno projednávat žalobu podle ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb. podle části první až čtvrté občanského soudního řádu; potud se právní názor dovolacího soudu shoduje s právním názorem obou předchozích soudů.

Dovolací soud však nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že na určení běhu lhůty pro podání žaloby podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. je nutno aplikovat ustanovení § 204 o. s. ř. Rozhodnutí členské schůze sdružení o vyloučení ze sdružení není rozhodnutím soudu ani rozhodnutím ve správním řízení a nelze na ně tedy aplikovat ustanovení občanského soudního či správního řádu o náležitostech rozhodnutí. Žádný zákon neurčuje náležitosti rozhodnutí členské schůze sdružení a žádný zákon tedy ani neurčuje povinnost poučít adresáta takového rozhodnutí o opravných prostředcích a důsledky absence takového poučení. Nedostatek poučení o možnosti domáhat se u soudu přezkoumání rozhodnutí proto nemůže mít důsledky stanovené pro takový případ u soudního či správního rozhodnutí příslušnými zákony a nemá tedy ani vliv na běh lhůty podle ustanovení § 15 o. s. ř. 1 zákona č. 83/1990 Sb. Tento závěr však nemá vliv na výsledek rozhodnutí v projednávané věci, neboť odvolací soud přes nesprávné právní posouzení běhu lhůty pro podání žaloby rozhodl správně, když potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně. Proto dovolací soud dovolání zamítl.

Poznámky pod čarou:

*)Tímto rozhodnutím je překonán závěr vyslovený v rozhodnutí uveřejněném pod č. 57/1996 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek; srov. též nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. [IV. ÚS 9/98](#), uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 10, díl 1, pod č. 36.